

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 30. 5. 2012
COM(2012) 312 final

Odporúčanie pre

ODPORÚČANIA RADY

týkajúce sa národného programu reforiem Fínska na rok 2012,

ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na roky 2012 – 2015

{SWD(2012) 312 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

týkajúce sa národného programu reforiem Fínska na rok 2012,

ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na roky 2012 – 2015

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie[3],

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu[4],

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

(1) Európska rada 26. marca 2010 schválila návrh Európskej komisie o iniciovaní novej stratégie pre zamestnanosť a rast nazvanej Európa 2020, založenej na posilnenej koordinácii hospodárskych politík, ktorá sa zameria na kľúčové oblasti, v ktorých sú potrebné opatrenia na oživenie potenciálu Európy v oblasti udržateľného rastu a konkurencieschopnosti.

(2) Rada 13. júla 2010 prijala odporúčanie týkajúce sa všeobecných usmernení pre hospodárske politiky členských štátov a Únie (2010 až 2014) a 21. októbra 2010 prijala rozhodnutie o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov[5], ktoré

---

1 Ú. v. EÚ L 209, 2.8.1997, s. 1.
2 Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.
3 COM(2012) 312 final.
4 P7_TA(2012)0048 a P7_TA(2012)0047.
5 Rozhodnutie Rady 2012/238/EÚ z 26. apríla 2012.

spolu tvoria „integrované usmernenia“. Členské štáty boli vyzvané, aby integrované usmernenia zohľadnili vo svojej vnútroštátnej hospodárskej politike a politike zamestnanosti.

(3) Rada 12. júla 2011 prijala odporúčanie, ktoré sa týka národného programu reforiem Fínska na rok 2011, a vydala stanovisko k aktualizovanému programu stability Fínska na roky 2011 – 2014.

(4) Komisia 23. novembra 2011 prijala druhý ročný prieskum rastu, čo znamená začiatok druhého európskeho semestra integrovanej koordinácie politiky *ex ante*, ktorá je zakotvená v stratégii Európa 2020. Komisia 14. februára 2012 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania[6], v ktorej určila Fínsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorému sa vykoná hĺbkové preskúmanie.

(5) Európska rada 2. marca 2012 schválila priority na zabezpečenie finančnej stability, fiškálnej konsolidácie a opatrenia na posilnenie rastu. Zdôraznila potrebu presadzovania diferencovanej fiškálnej konsolidácie, ktorá bude podporovať rast, obnovy bežných úverových podmienok pre hospodárstvo, podpory rastu a konkurencieschopnosti, zníženia nezamestnanosti a vyriešenia sociálnych dôsledkov krízy, ako aj potrebu modernizácie verejnej správy.

(6) Európska rada 2. marca 2012 takisto vyzvala členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na Pakte Euro Plus, aby svoje záväzky predložili včas na to, aby mohli byť zaradené do ich programov stability alebo konvergenčných programov a do ich národných programov reforiem.

(7) Fínsko 19. apríla 2012 predložilo svoj program stability na roky 2012 – 2015 a svoj národný program reforiem na rok 2012. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva programy posudzovali súčasne. Komisia v hĺbkovom preskúmaní podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 takisto posúdila, či je Fínsko postihnuté makroekonomickou nerovnováhou. Komisia dospela vo svojom hĺbkovom preskúmaní[7] k záveru, že Fínsko zažíva nerovnováhu, nie však nadmernú.

(8) Vychádzajúc z posúdenia programu stability podľa článku 5 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 sa Rada domnieva, že makroekonomický scenár uvedený v programe stability, ktorý tvorí základ rozpočtových prognóz, je na obdobie rokov 2012 – 2013 hodnoverný, pričom nárast HDP očakávaný podľa programu je v súlade s jarnou prognózou Komisie na rok 2012. Prognózy sú tiež realistické na roky 2014 a 2015, keďže predpokladajú, že rast HDP bude významne nižší než v období pred krízou a nižší než v rokoch obnovy 2010 – 2011. Základným rozpočtovým cieľom programu stability Fínska na rok 2012 je znížiť deficit ústrednej vlády obmedzením výdavkov a zvýšením príjmov. Keďže rozpočet ústrednej vlády je hlavným zdrojom deficitu verejných financií, zlepšenie jeho pozície prispeje k vyváženiu štátneho rozpočtu. Strednodobý rozpočtový cieľ zameraný na dosiahnutie prebytku vo výške 0,5 % HDP v štrukturálnom vyjadrení náležite zodpovedá požiadavkám Paktu o stabilite a raste. Na základe (prepočítaného) štrukturálneho rozpočtového salda[8] Fínsko splnilo

---

6 COM(2012) 68 final

7 SWD(2012) 154 final

8 Saldo očistené od cyklických výkyvov bez jednorazových a dočasných opatrení, prepočítané útvarmi Komisie na základe informácií poskytnutých v programe podľa spoločne dohodnutej metodiky.

strednodobý rozpočtový cieľ v roku 2011, ale v období rokov 2012 – 2015 by sa od neho nepatrne odklonilo. Miera rastu štátnych výdavkov je pri zohľadnení diskrečných príjmových opatrení v súlade s referenčnou hodnotou pre výdavky stanovenou v Pakte o stabilite a raste vo všetkých rokoch okrem roku 2015. Cieľom programu je dosiahnuť vyvážený štátny rozpočet do roku 2015 a dosahovať prebytky od roku 2016. Miera zadlženosti je hlboko pod úrovňou 60 % HDP a podľa programu dlh dosiahne vrchol v roku 2014, keď bude dosahovať hodnotu okolo 52 % HDP, a potom začne klesať. Pokiaľ ide o udržateľnosť verejných financií Fínska, existujú stále zjavné nedostatky, ktoré vyplývajú najmä z rýchlo sa zhoršujúcej miery závislosti spôsobenej starnutím obyvateľstva. Medzera udržateľnosti verejných financií sa musí nepretržite sledovať a v závislosti na nej sa musia prispôsobovať opatrenia. Fiškálny rámec Fínska je založený na viacročných výdavkových stropoch, tieto sa však v súčasnosti nevzťahujú na sektor miestnych samospráv.

(9) Produktívnosť verejných služieb v poslednom desaťročí klesala. Fínske orgány už zaviedli niekoľko reforiem na vyriešenie tohto problému, ale ich realizácia je pomalá, a to najmä na úrovni miestnej správy. Okrem toho sa vykonáva celoštátna reforma miestnej samosprávy a program produktivity ústrednej vlády. Ďalšie zvýšenie produktivity a úspory nákladov by sa mohli dosiahnuť tým, že sa viac podporí konkurencieschopnosť v chránených súkromných a verejných sektoroch prostredníctvom ďalšej deregulácie trhu s výrobkami a trhu práce.

(10) V predchádzajúcom roku Fínska vláda zaviedla nové opatrenia na zníženie nezamestnanosti mladých ľudí a dlhodobej nezamestnanosti. Súčasťou týchto opatrení bol pilotný program na zníženie dlhodobej nezamestnanosti a zavedenie sociálnej záruky pre mladých ľudí. Zavedené opatrenia sú ambiciózne a relevantné, ale teraz je potrebné ich realizovať s jasným zameraním na zlepšovanie úrovne zručností a postavenia cieľových skupín na trhu práce. Vzhľadom na demografické zmeny je zvýšenie zamestnanosti starších pracovníkov dôležité na zabezpečenie udržateľnosti verejných financií a uspokojenie dopytu po pracovných silách v budúcnosti. Zvýšenie strednej dĺžky života bolo rýchlejšie, než sa predpokladalo počas dôchodkovej reformy v roku 2005, a preto by sa súčasné zákonom stanovené vekové rozpätie na odchod do dôchodku mohlo časom stať príliš nízke. Vláda sa vo svojom programe zaviazala zvýšiť skutočný vek odchodu do dôchodku na 62,4 roka do roku 2025. V marci 2012 sa sociálni partneri dohodli na niekoľkých opatreniach na predĺženie pracovného života. Vláda sa zaviazala vykonať dôchodkovú reformu najneskôr do 1. januára 2017. V súčasnosti je potrebné sa zamerať na vykonanie odsúhlasených činností v krátkodobom horizonte.

(11) Regulačné prekážky v sektore služieb vo Fínsku sú stále obmedzujúce a trhová koncentrácia je častým javom nielen v rámci maloobchodného predaja, ale tiež v oblastiach výroby. Pokiaľ ide o maloobchodný trh s potravinami, Fínsko má najvyššiu mieru trhovej koncentrácie a ceny potravín patria k najvyšším v Európe. Pokuty ukladané za porušenie práva hospodárskej súťaže sú vo Fínsku tradične nízke, čo vyvoláva pochybnosti o ich odrádzajúcom účinku. V oblasti hospodárskej súťaže sa prijalo niekoľko politických opatrení ako napr. nový celoštátny zákon o hospodárskej súťaži a nový zákon o plánovaní využívania pôdy a o výstavbe. Vláda sa takisto zaviazala začať vykonávať nový program na podporu hospodárskej súťaže. Mal by sa predložiť bezodkladne, aby sa ešte väčšmi posilnil rámec hospodárskej súťaže, pokiaľ ide o trh s výrobkami a so službami.

(12) Rast produktivity vo Fínsku stagnuje a fínske vyvážajúce podniky stratili v posledných rokoch trhový podiel na zahraničných trhoch. Jednotkové náklady práce vzrástli, hoci nie vo výrobnom sektore. Zdá sa, že niektoré, v súčasnosti dominujúce priemyselné odvetvia, najmä odvetvie elektroniky a papierenský priemysel, dosiahli vrchol rastu, a podiel výroby na HDP vo všeobecnosti klesá. Fínsko vyváža medziprodukty a investičné produkty hlavne do vyspelých a pomaly rastúcich ekonomík a jeho výrobky sa v rozvojových ekonomikách vyskytujú v obmedzenej miere. Fínske hospodárstvo sa potrebuje viac diverzifikovať, a to ako z hľadiska spoločností, tak aj z hľadiska vývozných trhov, aby si v budúcnosti zabezpečilo viacerých silných vývozcov. Bez ohľadu na dobré výsledky výskumu a vývoja a inovácií vo Fínsku v minulosti hrozí Fínsku ústup z pozície inovačného lídra EÚ, ak nedôjde k významnému nárastu inovatívnych rýchlo rastúcich firiem. To si vyžaduje uľahčenie inovácií, umožnenie premeny výstupov výskumu a vývoja na obchodovateľné produkty a podporu prenikania na rýchlo rastúce vývozné trhy. Z krátkodobého hľadiska bude tiež veľmi dôležité využívať a šíriť rozsiahle IKT know-how aj do iných priemyselných odvetví vo Fínsku vrátane verejného sektora. Pokiaľ ide o rast miezd, tripartitná dohoda o mzdách z roku 2011 pripravuje pôdu pre mierny nárast miezd v roku 2012 a 2013, ktorý by mohol zlepšiť relatívnu pozíciu Fínska vo vzťahu k jeho hlavným obchodným partnerom.

(13) Fínsko prijalo v rámci Paktu Euro Plus niekoľko záväzkov. Tieto záväzky, ktoré boli predložené v roku 2011, sa týkajú zlepšovania konkurencieschopnosti, zamestnanosti a udržateľnosti verejných financií, posilňovania finančnej stability a zabezpečenia daňovej koordinácie. Komisia posúdila vykonávanie záväzkov v rámci Paktu Euro Plus. Výsledky tohto posúdenia boli zohľadnené v odporúčaniach.

(14) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra dôkladnú analýzu hospodárskej politiky Fínska. Posúdila program stability a národný program reforiem a predstavila hĺbkové preskúmanie. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku Fínska, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkové hospodárske riadenie a správu Európskej únie tým, že poskytne príspevky na úrovni EÚ pre budúce vnútroštátne rozhodnutia. Jej odporúčania v rámci európskeho semestra sú premietnuté do nižšie uvedených odporúčaní (1) až (5).

(15) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability Fínska a jej stanovisko[9] je premietnuté najmä do nižšie uvedeného odporúčania (1).

(16) Rada na základe hĺbkového preskúmania vykonaného Komisiou a na základe tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem Fínska na rok 2012 a jeho program stability. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú premietnuté najmä do nižšie uvedeného odporúčania (5),

TÝMTO ODPORÚČA, aby Fínsko prijalo v období rokov 2012 – 2013 opatrenia s cieľom:

1. Zachovať v roku 2012 a po tomto roku zdravú fiškálnu pozíciu prostredníctvom nápravy akejkoľvek odchýlky od strednodobého rozpočtového cieľa, ktorý zaisťuje sa zabezpečuje dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Na tento účel posilniť a prísne vykonávať rozpočtovú stratégiu, ktorá spočíva na dostatočne

[9] Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

konkretizovaných opatreniach, počas roka 2013 a po tomto roku, a to vrátane splnenia referenčnej hodnoty pre výdavky. Pokračovať vo vykonávaní ročných hodnotení rozsahu medzery udržateľnosti zapríčinenej starnutím obyvateľstva a prispôsobovať verejné príjmy a výdavky v súlade s dlhodobými cieľmi a potrebami. Lepšie integrovať sektor miestnej správy do viacročných výdavkových stropov.

2. Prijať ďalšie opatrenia na zvýšenie produktivity a dosiahnutie úspor nákladov v oblasti poskytovania verejných služieb vrátane štrukturálnych zmien a územno-administratívnej reformy zameranej na zvýšenie efektívnosti, taktiež s cieľom reagovať na problémy vyplývajúce zo starnutia obyvateľstva.

3. Vykonávať prebiehajúce opatrenia na zlepšenie postavenia mladých ľudí a dlhodobo nezamestnaných na trhu práce, pričom je potrebné sa osobitne zamerať na rozvoj zručností. Podniknúť ďalšie kroky na podporu miery zamestnanosti starších pracovníkov vrátane obmedzenia možností predčasného odchodu do dôchodku. Prijať opatrenia na zvýšenie zákonom stanoveného veku odchodu do dôchodku v súlade s predĺžením strednej dĺžky života.

4. Naďalej posilňovať hospodársku súťaž na trhoch s výrobkami a službami, najmä v maloobchodnom sektore, a to prostredníctvom zabezpečenia účinného vykonania nového zákona o hospodárskej súťaži a nového programu na podporu zdravej hospodárskej súťaže. Pokračovať v rozširovaní využívania konkurenčného predkladania ponúk v procese verejného obstarávania služieb na úrovni miestnych samospráv a zaistiť neutrálnosť hospodárskej súťaže medzi súkromnými a verejnými podnikmi. Podniknúť ďalšie kroky na to, aby pokuty ukladané za porušenie práva hospodárskej súťaže boli dostatočne odrádzajúce.

5. S cieľom posilniť rast produktivity a vonkajšiu konkurencieschopnosť pokračovať v snahách o diverzifikáciu podnikateľskej štruktúry, najmä rýchlym zavedením plánovaných opatrení na rozšírenie inovačnej základne a súčasne pokračovať v zosúlaďovaní vývoja miezd a produktivity.

V Bruseli

Za Radu
predseda